

Raport arheologic: Gheorgheni/comuna: mun. Gheorgheni/județul: Harghita/punct: Pricske (2011)

Mihai-Ioan Ardelean (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Neculai Bolohan (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Raluca Burlacu-Timofte (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Alexandra Cociș (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Elena Cristina Cordoș (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Sebastian Danciu (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Andrea Demjén (Muzeul "Tarisznyás Márton", Gheorghieni)
Sebastian Andrei Drob (Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași)
Réka-Orsolya Éva (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Gruia Traian Fazecaș (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Alexandra Floarea (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Florin Gogâltan (Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca)
Ana Lucreția Ignat (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
George Adrian Iordăchescu (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Antal Kosza (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Vlad Andrei Lăzărescu (Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca)
Marian Adrian Lie (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Tudor Mandache (Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași)
Paul-Ioan Petric (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Anca Corina Pop (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Monica Răchișan (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)
Claudia Radu (Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca)

The Pricske customs post is situated in the northern part of Gheorgheni (approximately 12 km. from the city) at an altitude of about 1450 meters (GPS coordinates: N: 46,482030°; E: 25,365430°). The archaeological excavations undertaken at the Austrian imperial customs post started in 2008 with some field walks and topographical measurements in the area. In 2009, the first two buildings belonging to the customs post were partially unearthed, consisting in a storehouse and barracks destined probably for housing the soldiers garrisoned there. During the 2010 archaeological campaign, two more buildings were investigated, but not entirely. In 2011, five surfaces were opened in order to continue the work started during the previous archaeological campaigns. This year's campaign proved once again that the maximum flourishing period of the Pricske customs post was in the 18th century. We are dealing with a quite complex construction system (storehouses, buildings destined for the personnel working here and for travellers or other individuals that were under some form of quarantine etc.) necessary for a better development of the goods flow entering or leaving this customs post.

Categorii: Domestic;

Tipuri: așezare deschisă;

Epoci/Perioade: Epoca migrațiilor; Epoca migrațiilor (sec. VII - XI); Epoca medievală (sec. XIII -XVIII); Epoca modernă (sec. XIX - XX);

Pagina web: <http://cronica.cimec.ro/detaliu.asp?k=4718>

Localizare pe hartă: <https://map.cimec.ro/Mapserver/?layer=cronica&cod=4718>

Vama Pricske se află amplasată în partea nordică a orașului Gheorgheni (aprox. 12 km distanță de oraș), la o altitudine de 1450 m. Coordonatele GPS sunt: N: 46,482030°; E: 25,365430°. Cercetările arheologice la vama austriacă de aici au debutat în anul 2008 prin investigații de suprafață și măsurători topografice. În 2009 au fost săpate primele două clădiri vamale: un depozit și o locuință. În campania din 2010 a fost începută cercetarea a încă două clădiri vamale. În cursul săpăturilor din campania 2011 au fost deschise cinci secțiuni. Au fost resăpate S 8 și 10 pe care nu am reușit să le terminăm în anul trecut: S 8: 9 x 5 m, S 10: 7 x 4 m, S 11: 7 x 3,5 m, S 12: 7 x 4 m, S 15: 8,5 x 6 m (suprafața investigată 176,5 mp).

În S 5 și 8 (obj. 2) a fost decopertată jumătate dintr-o clădire vamală, permițând stabilirea dimensiunilor și a structurii sale. Clădirea a avut o lungime de 15,2 m și o lățime de 6,6 m. Era alcătuită din trei tracturi. Încăperea estică și vestică au avut aceleași dimensiuni interioare (5,60 x 5,20 m), iar cea din mijloc a fost de 5,40 x 2,90 m. În fiecare încăpere a fost construită câte o sobă. Au fost cercetate numai fundațiile sobelor din încăperea estică și cea din mijloc (campania 2009), soba din încăperea vestică aflându-se sub cadranul nesăpat. Zidul de elevație din apropierea sobelor a fost

construit din piatră, fiind mai gros deoarece susținea hornului și împiedica astfel incendierea clădirii. Avem puține informații despre amenajarea interioară a încăperilor. În camera din mijloc a fost surprinsă o pardoseală din cărămidă, iar în încăperile vestică și estică pardoseala din lemn. În colțul nord-estic al încăperii vestice a fost amenajată, sub nivelul de călcare contemporan (-0,97 m), un fel de groapă de provizii („pivniță”) patrulateră (1,60 x 2 m). Părțile laterale și fundul său au fost amenajate cu scânduri orizontale iar la colțurile nord-vestice și cele sud-vestice cu bârne verticale. Pe fundul gropii, în partea sa nordică, a fost așezată o piatră plată cu scopul de a susține scara pe care se cobora în „pivniță”.

În S 10, 11 și 12 au fost cercetate fundațiile unei clădiri cu elevația din bârne (obj. 4). Clădirea a avut o lungime de 11,5 m și o lățime de 5,40 m. Probabil a avut două tracturi. În această clădire, în camera estică, a fost descoperită fundația unei sobe făcute din cărămizi. În încăperea vestică a fost dezvelit fundul unei „cuptor” cu vatră deschisă. Numai în încăperea estică au putut fi surprinse urmele a șase grinzi transversale care susțineau podeaua din lemn. În camera vestică, datorită pivniței prăbușite care se afla sub aceasta, nu putem preciza care a fost structura nivelului de călcare. Bănuim că a fost tot din lemn. Pivnița a avut dimensiunile de 3,60 x 2,20 m, fiind adâncită cu 1,83 m față de nivelul de călcare contemporan. Latura nordică, vestică și sudică a pivniței a fost amenajată cu scânduri orizontale, puse una peste alta, iar pe partea estică a fost construit un zid (Z-4) cu o grosime de 0,82-0,92 m. Pentru a se realiza o structură mai rezistentă a pereților din scânduri orizontale de pe partea nordică, vestică și sudică a pivniței au fost puse din metru în metru bârne verticale. Fundul a fost amenajat cu nisip galben.

În S 14 și 15 (obj. 5; secțiunea 14 a fost săpată în campania 2010) a fost cercetată o altă clădire vamală, care a avut același plan ca și clădirea decopertată în S 5 și 8. Diferența între această clădire și cea din S 5 și 8 o reprezintă prezența unei clădire anexe (Z-5) și a unei latrine ridicate ulterior pe fundația exterioară a zidului sudic (acestea au fost cercetate în campania 2010). Clădirea săpată în acest an în secțiunea 15 a avut o lungime de 15,4 m și o lățime de 6,3 m. Era alcătuită din trei tracturi. Încăperea estică avea o dimensiune interioară de 5,60 x 5,40 m, camera din mijloc de 5,40 x 2,50 m, iar cea vestică de 5,40 x 5 m. În fiecare încăpere s-a surprins câte o fundație de sobă. Sobele din încăperile estice și vestice erau anexate la zidul de elevație sudică și la zidul despărțitor între camere, iar soba din camera de mijloc era atașată numai la peretele sudic al clădirii. Zidul de elevație din apropierea sobelor, ca și în cazul S 5 și 8, era construit din piatră și era mai gros având scopul de a susține hornul și de a împiedica astfel incendierea clădirii. Și în acest caz avem puține informații privind amenajarea interioară a încăperilor. În camerele estice și vestice nivelul de călcare a fost realizat din scânduri (dușumele). S-au putut observa urmele a cinci grinzi transversale în încăperea vestică și șase în cea estică, care susțineau podeaua din lemn. Pe toată suprafața interioară a încăperii din mijloc a fost pusă o pardoseală din cărămidă. Cărămizile sunt foarte uzate sau sparte iar în partea nordică a camerei lipsește pardoseala (pe alocuri s-a păstrat numai patul de mortar cu amprenta cărămizii). Pe zidul despărțitor (S 15), pe partea estică, vestică și nordică s-a păstrat și tencuiala cu trei sau patru straturi de vâruire albă pe ea.

Sub nivelul humusului actual, între dărâmurile clădirilor și în umplutura pivnițelor s-au găsit materiale arheologice într-o cantitate remarcabilă: cuțite, nasturi, cuie forjate, cahle de teracotă, farfurii, oale, ulcioare, căni, pipe etc.

În urma cercetărilor arheologice sistematice din 2009-2011, s-a putut demonstra că vama Pricske s-a bucurat de maxima sa perioadă de înflorire și dezvoltare în secolul al XVIII-lea. Săpăturile au dovedit că avem de a face cu un sistem destul de complex de construcții (depozite, clădiri pentru personalul vămii și al călătorilor care stăteau în carantină etc.) atât de necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activităților vamale.